

Pleegouders over de begeleiding

“We slagen erin rustiger te blijven en minder te roepen op elkaar, wat toch wel aangenamer is voor de sfeer in huis...”

“Als je steun hebt geraak je direct veel verder met uw pleegkind. En hij beseft ineens dat er mensen zijn die in hem geloven, hem graag blijven zien.”

“Zelfs als het gedrag van je pleegkind niet (veel) verandert, blijft het toch de moeite waard om de principes van Geweldloos Verzet toe te passen: het voelt fijner, juister om een rustige, vastberaden, respectvolle pleegouder te zijn...”

“We gaan nu openlijker om met het moeilijke gedrag en benoemen wat niet kan ook in bijzijn van anderen. We merken dat het een grote en positieve invloed heeft op haar gedrag.”

“Het gedrag van G. is veel verbeterd. Ikzelf heb veel gehad aan het kunnen uitstellen van mijn reactie: weten dat ik er kan op terug komen als ik zelf weer rustig ben, maakt me sterker en meer vastberaden.”

Tekst: Frank Van Holen, Johan Vanderfaellie en Femke Vanschoonlandt
Illustraties door Ben Seys, www.benseys.com

Een meer diepgaande beschrijving vindt u in het boek van Haim Omer 'Geweldloos verzet in gezinnen'. Een nieuwe benadering van gewelddadig en zelfdestructief gedrag van kinderen en adolescenten, uitgegeven door Bohn Stafleu van Loghum.

Deze werkmap vormt een onderdeel van 'Pleegouders Versterken in Opvoeden – module Geweldloos Verzet', een intensief ondersteuningsprogramma voor pleegouders, ontwikkeld door de Vrije Universiteit Brussel en de Vlaamse diensten voor pleegzorg, met steun van het Agentschap Jongerenwelzijn.

GEWELDLOOS VERZET IN UW PLEEGGEZIN



Pleegouder zijn is een uitdagende, moeilijke opgave. De plaatsing in een pleeggezin is voor kinderen en jongeren een ingrijpende gebeurtenis. Ze volgt vaak op een moeilijke periode in het gezin van herkomst. Kinderen en jongeren hebben heel wat te verwerken. En dat gebeurt niet altijd zonder slag of stoot. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat veel pleegkinderen ernstige gedragsproblemen vertonen. Pleegouders moeten hiermee goed omgaan. Bovendien wordt er van hen verwacht dat ze de familie van het pleegkind een duidelijke plaats geven. Een belastende situatie, die soms tot het voortijdige afbreken van de opvang leidt. Gelukkig staat u er niet alleen voor.

Met het programma Geweldloos Verzet ondersteunen we u drie tot vier maanden heel intensief in de aanpak van probleemgedrag. Uw welbevinden als pleegouder staat hierin centraal. Het resultaat van deze begeleiding? U voelt zich als pleegouder beter, sterker, en meer ondersteund en beschermd. U hebt een heel moeilijke taak opgenomen, en om die goed te doen, is het belangrijk dat u zich sterk en ondersteund voelt. We tonen u ook hoe u op problemen kunt reageren. Kortom, Geweldloos Verzet is een versterkend project dat pleegouders meer controle geeft en minder tot voorwerp maakt van mogelijke provocatie, vermoedheid, enzovoort. Hoe beter u zich als pleegouder voelt, hoe beter uw pleegkind zich kan ontwikkelen.

Ontelbare ouders vinden een uitweg via Geweldloos Verzet, een methode van de Israëlische psycholoog Haim Omer, geïnspireerd op de leer van Gandhi. Met de hulp van Haim Omer ontwikkelden we een training om pleeggezinplaatsingen opnieuw op het goede spoor te zetten, en pleegouders bij de opvoeding van hun pleegkinderen te versterken. Geweldloos Verzet is een heel actieve benadering. Doen is voor ons belangrijker dan praten. Geweldloos Verzet werkt. U overwint gevoelens van hulpeloosheid, uw zelfvertrouwen groeit, en de verstandhouding in uw gezin verbetert. Maar Geweldloos Verzet werkt niet zómaar. Daarom ontwierpen we deze werkmap met richtlijnen voor pleegouders.

In verschillende folders maakt u kennis met de belangrijkste principes van Geweldloos Verzet:

- escalatie van conflicten vermijden;
- (pleeg)ouderlijke aanwezigheid verhogen;
- duidelijk stelling nemen tegen alle vormen van geweld bij uw pleegkind én bij uzelf;
- uw engagement bij uw pleegkind aankondigen;
- sit-ins organiseren;
- de kringloop van schaamte en stilte doorbreken;
- ondersteuning zoeken en vinden;
- uw pleegkind leren om aangebrachte schade te herstellen;
- relatiegebaren gebruiken die losstaan van het gedrag van uw pleegkind, maar die positieve interacties bevorderen.

Elk pleeggezin is anders, ieder pleegkind is anders. Uw hulpverlener helpt u om de benadering te vinden die het best bij u en uw pleegkind past. We zetten u in deze werkmap alvast op weg met praktische tips en concrete voorbeelden om de methode in uw pleeggezin toe te passen. De eerste stap in de goede richting? Het besef dat u er niet langer alleen voor staat.

Wij wensen u veel goede moed!

Frank Van Holen - Johan Vanderfaellie - Femke Vanschoonlandt

(Pleeg)ouderlijke aanwezigheid

De meeste pleegkinderen weten wat mag en niet mag. Daarnaast hebt u bij de start van de pleeggezinplaatsing de regels die gelden in uw pleeggezin helder en duidelijk uitgelegd. Soms hangen ze ergens in huis op. Pleegkinderen kennen deze regels ook als u niet in de buurt bent. Geweldloos Verzet noemt dit 'ouderlijke aanwezigheid': de pleegouders zijn aanwezig in de gedachten van hun pleegkind. Zoiets als Big Brother is watching you, maar dan op een positieve manier.

Ouderlijke aanwezigheid is heel belangrijk. Uw pleegkind weet welke overtuigingen en waarden u en uw partner hebben. En dat referentiekader komt goed van pas als hij andere mensen leert kennen en nieuwe ervaringen opdoet. Ouderlijke aanwezigheid blijft belangrijk, ook al stelt uw pleegkind uw ideeën en overtuigingen openlijk in vraag. Deze reactie hoort bij de normale ontwikkeling, en maakt deel uit van het groeiproces.

Ouderlijke afwezigheid kan de reden zijn waarom uw pleegkind ontspoorde. De ouders van uw pleegkind waren onvoldoende betrokken waardoor het pleegkind niet zo goed weet wat mag en niet mag, maar ook waardoor het sterk op zichzelf is gericht, op zoek gaat naar onmiddellijke behoeftebevrediging, enzovoort.

Voor uw pleegkind liggen de zaken dus ingewikkeld. Het heeft zijn (beperkt of ander) referentiekader grotendeels buiten uw gezin opgebouwd. U moet als pleegouder veel extra inspanningen leveren om uw ouderlijke aanwezigheid te tonen.



Gezocht: (pleeg)ouderlijke aanwezigheid

Hoe wint u (pleeg)ouderlijke aanwezigheid bij uw pleegkind? Door uw beeld als liefhebbende pleegouder te versterken. Vertel uw pleegkind dat u om hem geeft, dat u er altijd voor hem wilt zijn, wat er ook gebeurt. Vertel uw pleegkind ook dat u zijn probleemgedrag nooit zult aanvaarden. Want ook dat is liefde.

Goed om te weten

- U moet niet winnen.
- Probeer niet om van uw pleegkind iemand anders te maken.
- U geeft om uw pleegkind – juist daarom biedt u weerstand aan zijn gedrag.
- Het heeft geen zin om uw pleegkind de les te lezen.
- Antwoord nooit met geweld.

In een tweeloudergezin is het belangrijk dat beide pleegouders samenwerken. Verdeeldheid is verwarrend voor uw eigen kind. Voor uw pleegkind geldt dit eens te meer. Het zal niet weten wat u van hem verwacht.

Slaagt u er niet in om met uw partner samen te werken? Dan kunt u beter nog geen drastische veranderingen in uw huishouden doorvoeren.

Bent u een alleenstaande pleegouder? Zoek dan mensen die u kunnen helpen. In de folder 'U staat er niet alleen voor' leest u hierover meer.

Een belangrijk deel van ouderlijke aanwezigheid is de opbouw en het herstel van uw relatie met uw pleegkind. In de folder 'Versterk de band met uw pleegkind' leest u hierover meer.